

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ (Analytical research) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ ระหว่างการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็กอายุ 0 - 4 ปี โดยการสัมภาษณ์ย้อนหลังถึงอุบัติการณ์การเกิดโรคอุจจาระร่วงของเด็กในระยะเวลา 3 เดือนที่ผ่านมา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ พ่อ แม่ หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก อายุ 0 - 4 ปี ในเขตอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นการเลือกแบบ สุ่มเป็นกลุ่ม (cluster random sampling) จำนวน 280 ราย เลือกศึกษาทั้งหมดในอำเภอเสริมงาม จำนวน 4 ตำบล โดยกำหนดขั้นตอนในการเลือกดังนี้

1. ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจาก 1 ตำบล มาตำบลละ 1 หมู่
2. สุ่มตัวอย่างจำนวนหลังคาเรือน โดยคิดเทียบอัตราส่วน จำนวนหลังคาเรือนในหมู่บ้าน และจำนวนหลังคาเรือน ที่มีเด็กอายุ 0 - 4 ปี กับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 280 ราย (วิธีการคำนวณอยู่ในภาคผนวก)

ชื่อตำบล จำนวนหมู่บ้านในแต่ละตำบลที่ถูกเลือก และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกในแต่ละหมู่ มีรายละเอียดในตารางดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 1 รายชื่อ ตำบล หมู่บ้าน และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	หมู่ที่ถูกเลือก	จำนวนหลังคาเรือน ที่มีเด็กอายุ 0-4 ปี
เสริมกลาง	8	5	91
ทุ่งงาม	6	3	79
เสริมซ้าย	7	6	52
เสริมขวา	10	3	58
รวม			280

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้และการปฏิบัติในการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยรวบรวมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับ อายุของผู้ให้สัมภาษณ์ อายุเด็ก ความเกี่ยวข้องกับเด็ก ผู้ที่เลี้ยงดูเด็กเป็นส่วนมาก สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัว ลักษณะครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ที่อายุต่ำกว่า 5 ปี การมีส้วม จำนวน 13 ข้อ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก.)

ส่วนที่ 2 อุบัติการณ์การเกิดอุจจาระร่วงในเด็ก 0 - 4 ปี ในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ ถึง เดือน เมษายน จำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กในด้าน

3.1 - การให้นมและอาหารเสริม จำนวน 10 ข้อ เป็นการตอบแบบ

ใช่ และ ไม่ใช่ โดยตอบถูกต้อง คือ ใช่ และไม่ถูกต้อง คือ ไม่ใช่ โดยแบ่งระดับของการปฏิบัติ ออกเป็น 3 ระดับ คือ

การปฏิบัติ ดีมาก หมายถึง มีระดับคะแนนที่ตอบถูกต้อง มากกว่าหรือเท่ากับ $\bar{X} + 0.5$ SD.

การปฏิบัติ ดี หมายถึง มีระดับคะแนนที่ตอบถูกต้อง อยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm 0.5$ SD.

การปฏิบัติ พอใช้ หมายถึง มีระดับคะแนนที่ตอบถูกต้อง น้อยกว่าหรือเท่ากับ $\bar{X} - 0.5$ SD.

3.2 - การเตรียมอาหาร จำนวน 7 ข้อ เป็นการตอบแบบ ใช่ และ ไม่ใช่ โดยตอบถูกต้อง คือ ใช่ และไม่ถูกต้อง คือ ไม่ใช่ โดยแบ่งระดับของการปฏิบัติออกเป็น 3 ระดับ คือ

การปฏิบัติ ดีมาก หมายถึง มีระดับคะแนนที่ตอบถูกต้อง มากกว่าหรือเท่ากับ $\bar{X} + 0.5$ SD.

การปฏิบัติ ดี หมายถึง มีระดับคะแนนที่ตอบถูกต้อง อยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm 0.5$ SD.

การปฏิบัติ พอใช้ หมายถึง มีระดับคะแนนที่ตอบถูกต้อง น้อยกว่าหรือเท่ากับ $\bar{X} - 0.5$ SD.

3.3 - คุณภาพน้ำดื่ม จำนวน 2 ข้อ โดยถามเกี่ยวกับแหล่งน้ำดื่ม และ วิธีการปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่ม

3.4 - พฤติกรรมการล้างมือ จำนวน 3 ข้อ โดยถามพฤติกรรมการ ล้างมือก่อนเตรียมอาหาร ก่อนเปื้อนอาหารเด็ก และหลังถ่ายอุจจาระ

ส่วนที่ 4 ความรู้ของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็ก จำนวน 12 ข้อ เป็นการตอบ แบบ ใช่ และไม่ใช่ โดยตอบถูกต้อง คือ ใช่ และไม่ถูกต้อง คือ ไม่ใช่ โดยแบ่งระดับของ ความรู้ ออกเป็น 3 ระดับ คือ

การปฏิบัติ ดีมาก หมายถึง มีระดับคะแนนที่ตอบถูกต้อง มากกว่าหรือเท่ากับ $\bar{X} + 0.5$ SD.

การปฏิบัติ ดี หมายถึง มีระดับคะแนนที่ตอบถูกต้อง อยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm 0.5$ SD.

การปฏิบัติ พอใช้ หมายถึง มีระดับคะแนนที่ตอบถูกต้อง น้อยกว่าหรือเท่ากับ $\bar{X} - 0.5$ SD.

การหาคุณภาพของ เครื่องมือ

เพื่อให้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมีความชัดเจนถูกต้องตรงตามความต้องการ ในการเก็บ ข้อมูลในครั้งนี้ จึงนำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยปริญญ์ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน หลังจากแก้ไขปรับปรุงตามข้อ เสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว จึงนำไปทดลองใช้ในกลุ่มผู้ปกครอง

เด็กที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ที่หมู่ 2 ตำบลทุ่งงาม อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง จำนวน 15 ราย หลังจากนั้นจึงนำไปปรับรบกวนแก้ไขก่อนนำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ทำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดลองใช้ และการตรวจแก้ไขแล้ว ไปทำการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กอายุ 0 - 4 ปี ในเขตอำเภอเสริมงาม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
2. ในกรณีที่ครอบครัวใดมีเด็กอายุ 0 - 4 ปี มากกว่า 1 คน จะสัมภาษณ์ถึงการเกิดอาการร่วงในเด็กคนสุดท้าย
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งสิ้น 18 วัน ระหว่างวันที่ 14 พฤษภาคม 2534 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2534

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้อง และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. แปลงข้อมูลเป็นตัวเลขลงในแบบลงรหัส
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยแสดงเป็นจำนวนความถี่ และร้อยละ
2. การเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก โดยแสดงเป็นอัตราอุบัติการณ์
3. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้ไคสแควร์ (χ^2 - square, X^2) โดยกำหนดความมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป คิดเทียบเป็นร้อยละ
2. การทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ใช้ไคสแควร์ (X^2) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$X^2 = \frac{\sum (O - E)^2}{E} \quad \text{โดย}$$

O = ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย

E = ข้อมูลที่คาดว่าจะ เป็น ซึ่งคำนวณได้จาก ผลรวมของข้อมูลในสัตมภ์ที่
ข้อมูลนั้นอยู่ คูณผลรวมของข้อมูลในบรรทัดที่ข้อมูลนั้นอยู่ แล้วหารด้วยผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved